

คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ด. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๙๐๖/๒๕๕๔
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๖๒๕ /๒๕๕๗

สำเนาถูกต้อง

(นายเฉลิมชัย วินทะไชย)

นิติกรชำนาญการ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๖ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

ระหว่าง { นายปรีชา โชคบัณฑิต
นายอำเภอบ้านแท่น

ผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดี

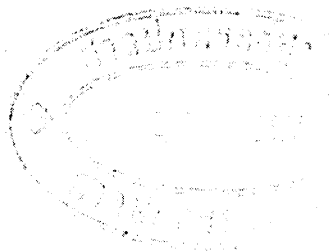
เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ถูกฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๔๖๙/๒๕๕๒
หมายเลขแดงที่ ๔๖๒/๒๕๕๔ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองนครราชสีมา)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นราษฎรบ้านสะเดา อยู่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙
ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ โดยย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๙
ธันวาคม ๒๕๓๓ ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีประกาศอำเภอบ้าน
แท่น เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า
อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีในการสมัคร
รับเลือกเป็นใหญ่บ้าน โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๓)
แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม

/โดยพระราชบัญญัติ...

โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ เพราะผู้ฟ้องคดี มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วน้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการวินิจฉัยที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย เนื่องจากเมื่อนายดุสิต ชำนาญ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ได้หมดวาระการดำรง ตำแหน่งเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๒ (ที่ถูกคือ เดือนเมษายน) ผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศ รับสมัครเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านแทนผู้ใหญ่บ้านคนเดิมในช่วงระหว่างวันที่ ๒๒ ถึงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งนายดุสิตได้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร เบอร์ ๑ และผู้ฟ้องคดีได้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครเบอร์ ๒ ต่อมาประธานกรรมการตรวจสอบได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ เชิญผู้ฟ้องคดีชี้แจง ข้อกล่าวหาและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า คณะกรรมการตรวจสอบมีมติให้มีการตรวจสอบ คุณสมบัติผู้ฟ้องคดี ๒ ข้อกล่าวหา คือ ๑. เป็นผู้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำอยู่ที่ บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ติดต่อกันมาแล้วน้อยกว่า สองปีจนถึงวันเลือกตั้ง ซึ่งอาจเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ๒. เคยต้องหาคดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ซึ่งอาจเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิ สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๘) และมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว จึงให้ผู้ฟ้องคดีไปพบคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อชี้แจงข้อกล่าวหาและนำพยาน หรือหลักฐานไปสืบแก้ในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีได้ไปชี้แจงต่อคณะกรรมการ ตรวจสอบว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีพฤติกรรมตามข้อกล่าวหา ซึ่งประธานกรรมการตรวจสอบได้แจ้ง ด้วยวาจาต่อผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีมีชื่ออยู่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า จริง แต่ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้อยู่ประจำ ซึ่งกรณีดังกล่าวอาจจะสืบเนื่องมาจากผู้ฟ้องคดีได้เคยไปเยี่ยมนางจินดาแข่งขัน บุตรสาวของผู้ฟ้องคดีเป็นครั้งคราวที่บ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๑ บ้านสระพัง ตำบลสระพัง อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีเขตติดต่อกับหมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ระยะห่าง เพียง ๓ กิโลเมตร และผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปอยู่ประจำแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเป็นราษฎรอยู่บ้าน เลขที่ ดังกล่าวและได้อยู่ประจำมาเป็นเวลา ๓๐ ปี โดยมีอาชีพทำนา ไม่เคยย้ายเข้าหรือย้ายออก จากบ้านเลขที่ดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้มีประกาศตติสิทธิการสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ของผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ทำให้เหลือผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

/เพียงคนเดียว...

เพียงคนเดียว และผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศรายชื่อ นายดุสิต เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ คนใหม่ ในวันเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ อุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติครบถ้วนถูกต้องตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ขอให้ยกเลิกประกาศพิพาทและเพิกถอนการแต่งตั้งนายดุสิตเป็นผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว แต่จนถึงปัจจุบัน ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดียังได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ยื่นขอความเป็นธรรมกรณีดังกล่าวต่อปลัดจังหวัดชัยภูมิ แต่ก็ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาเช่นเดียวกัน จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่องบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และการประกาศรับรองให้นายดุสิต ชำนาญ เป็นผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า นายดุสิต ชำนาญ ได้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๗ และครบวาระการดำรงตำแหน่งในวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๒ ผู้ถูกฟ้องคดีได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๔ (๑ ทวิ) และคำสั่งที่ ๗๔๙/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๖ จึงได้มีคำสั่งที่ ๑๑๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ ให้นายดุสิตพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากครบวาระ ๕ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๒ และได้มีประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง การเลือกผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ โดยกำหนดให้ยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่วันที่ ๒๒ ถึงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ แล้วให้ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้านในวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒ พร้อมทั้งกำหนดให้มีกาประชุมราษฎรในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ ตั้งแต่เวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา เป็นต้นไป ณ ศาลาวิสาหกิจ บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ รายละเอียดเกี่ยวกับการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือก สิทธิในการคัดค้านการเลือก วิธีการเลือก การเพิ่มชื่ออันชื่อ

/จากัญญชี่...

จากบัญชีผู้มีสิทธิเลือก และให้ที่ประชุมเสนอชื่อราษฎรซึ่งมิใช่ผู้ที่ประสงค์จะลงสมัครรับเลือก เป็นผู้ใหญ่บ้านจำนวนไม่เกิน ๗ คน เพื่อเป็นตัวแทนให้นายอำเภอคัดเลือกแต่งตั้งเป็น คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ผู้ถูกฟ้องคดีและคณะจึงได้ ไปประชุมราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ เพื่อชี้แจงเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเป็นเอกฉันท์เสนอรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านจำนวน ๗ คน หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒ (๗) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงได้มีคำสั่งที่ ๑๒๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ซึ่งปรากฏว่า มีผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านจำนวน ๒ คน คือ นายดุสิต ได้หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร เบอร์ ๑ ผู้ฟ้องคดี ได้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครเบอร์ ๒ โดยผู้ฟ้องคดีระบุในใบสมัครรับเลือก เป็นผู้ใหญ่บ้านว่ามีภูมิลำเนาปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ บ้านสะเดา ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง ประกาศ รายชื่อผู้ยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ ระบุว่า หากผู้ใดเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ให้ยื่นคำคัดค้านพร้อมเอกสารหรือพยานบุคคล ต่อคณะกรรมการตรวจสอบภายใน ๕ วัน นับแต่วันปิดประกาศ ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ คณะกรรมการตรวจสอบได้ประชุมและมีมติให้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดี โดยกล่าวหาดังนี้ ๑. เป็นผู้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ อยู่ที่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ติดต่อกันมาแล้วน้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือกตั้ง ซึ่งอาจเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ๒. เคยต้องหา คดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ซึ่งอาจเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัคร รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๘) และมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติ เดียวกัน โดยประธานกรรมการตรวจสอบได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ แจ้งให้ ผู้ฟ้องคดีไปพบคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อชี้แจงข้อกล่าวหาและนำพยานหรือหลักฐานไปสืบ แก่ข้อกล่าวหาในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ไปพบคณะกรรมการตรวจสอบ

/และให้ถ้อยคำ ว่า...

และให้ถ้อยคำว่ามีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำในการพักผ่อนหลับนอนและใช้ชีวิตประจำวันอยู่ที่บ้านสะเดา บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า เป็นเวลา ๓๐ ปีเศษ ติดต่อกันมาโดยตลอด และมีนางบุญน้อย โชคบัณฑิต ภรรยาของผู้ฟ้องคดีอาศัยอยู่ด้วย ผู้ฟ้องคดีได้ไปร่วมงานหรือกิจกรรมของหมู่บ้านสะเดาเป็นบางครั้ง ในบางครั้งผู้ฟ้องคดีไปพักอาศัยหลับนอนอยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นบ้านของนางจินดา แข็งขัน บุตรสาวของผู้ฟ้องคดี โดยอยู่เป็นเพื่อนบุตรสาวเพื่อดูแลความปลอดภัยของครอบครัวนางจินดา เนื่องจากนายพงษ์เทพ แข็งขัน สามีมของนางจินดาไปทำงานที่ประเทศเกาหลี แต่ในระยะ ๓ เดือนที่ผ่านมา ผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๘๒ ดังกล่าว เนื่องจากนางจินดาได้ไปรับราชการเป็นครูอัตราจ้างอยู่ที่โรงเรียนท่ามะไฟหวาน จังหวัดชัยภูมิ และอาศัยอยู่ที่บ้านพักของโรงเรียน ผู้ฟ้องคดีเคยต้องหาคดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการพนันสองครั้ง ครั้งแรกเมื่อประมาณ ๑๐ ปี มาแล้ว จำปี พ.ศ. ไม่ได้ โดยถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบ้านแท่นจับกุมที่บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ในข้อหาเล่นการพนันไฮโล และศาลจังหวัดภูเขียวพิพากษาลงโทษปรับ ส่วนครั้งที่สอง เมื่อประมาณ ๑๐ ปี ผ่านมาแล้ว จำปี พ.ศ. ไม่ได้ โดยถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบ้านแท่นจับกุมที่บ้านหนองเม็ก หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านเต่า ในข้อหาเล่นการพนันไฮโล ซึ่งศาลจังหวัดภูเขียวพิพากษาลงโทษปรับ ผู้ฟ้องคดีขออ้างพยานบุคคล คือ นางเกียงคำ ชำนาญ นายเสกสรรค์ พงษ์สระพัง นายหิรัญ พงษ์สระพัง นายอาคม พงษ์สระพัง และนายวิญญู คำภูเขียว ราษฎรหมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ซึ่งบุคคลดังกล่าวได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการตรวจสอบเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒ ยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า จริง นอกจากนี้ คณะกรรมการตรวจสอบได้ทำการสอบปากคำพยานบุคคลซึ่งเป็นราษฎรตำบลสระพัง คือ นายประดิษฐ์ พงษ์สระพัง นางเตียงคำ ปานวิเศษ นายมานิต ดิลกลาก นางมะลิ ประทุมวงศ์ นายหนู สีประทุม นายอนุชา ผาสุก และนางรวงทอง ผาสุก ราษฎรหมู่ที่ ๑ นางประทุมพร นางจอมเทียน ราษฎรหมู่ที่ ๒ นางบุญโฮม เฉลิมแสน นางสาวน เรืองฤทธิ์ นางบุญชู เขียมมี นางสาวนัสวี พงษ์สระพัง นายบุญถม ไครักษา และนางคุณ เหมียงสันเทียะ ราษฎรหมู่ที่ ๙ ซึ่งได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการตรวจสอบสอดคล้องกันว่า ในระยะ ๕ ถึง ๗ ปีที่ผ่านมา ผู้ฟ้องคดีไปประกอย อาชีพและใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ที่บ้านสระพัง หมู่ที่ ๑ ซึ่งเป็นบ้านพักของบุตรสาวและสถานที่ประกอย อาชีพ คณะกรรมการตรวจสอบได้รายงานผลการตรวจสอบคุณสมบัติต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง

ห้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณารายงานผลการตรวจสอบคุณสมบัติดังกล่าวเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แล้วเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ชย ๑๐๑๗/๙๖๔ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๒ ขอความร่วมมือตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดีจากผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านแท่น ซึ่งต่อมาผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านแท่นได้มีหนังสือ ที่ ชย ๑๐๒๙/๑๒๓๒ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แจ้งว่าผู้ฟ้องคดีถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จับกุมดำเนินคดีข้อหาร่วมกันเล่นการพนันไพ่ผสมสิบ พนันเอาทรัพย์สินกัน โดยไม่ได้รับอนุญาต เหตุเกิดเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ ศาลจังหวัดภูเขียวพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๐ ให้ปรับคนละ ๘๐๐ บาท ริมของกลาง หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ระบุว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๓) ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ร้องขอความเป็นธรรมต่อ ปลัดจังหวัดชัยภูมิ และมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ อุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ต่วนที่สุด ที่ ชย ๑๐๑๗/๑๐๙๖ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปพบในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เวลา ๑๐ นาฬิกา เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีที่มีกลุ่มบุคคลอ้างตนว่าเป็นผู้ฟ้องคดีกับพวกรวม ๖ คน เป็นชาย ๓ คน หญิง ๓ คน มายื่นหนังสืออุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดี แต่ไม่ยอมแสดงบัตรและไม่ยอมลงชื่อในท้ายหนังสือดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปพบผู้ถูกฟ้องคดี หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๒ ขอทราบความคืบหน้าต่อผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งที่ ๒๗๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๒๘๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ แล้วมีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีมติว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติการสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และได้รายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ที่ ชย ๑๐๑๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบมติดังกล่าว

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ตามประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ ผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดให้มีการประชุมราษฎรในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ ตั้งแต่เวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา ณ ศาลาวัดสำเภา บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ รายละเอียดเกี่ยวกับการเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือก สิทธิในการคัดค้านการเลือก วิธีการเลือก การเพิ่มชื่อถอนชื่อจากบัญชีผู้มีสิทธิเลือก และให้ที่ประชุมเสนอชื่อราษฎรซึ่งมิใช่ผู้ที่ประสงค์จะลงสมัครรับเลือก เป็นผู้ใหญ่บ้านจำนวนไม่เกินเจ็ดคน เพื่อเป็นตัวแทนให้นายอำเภอคัดเลือกแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ซึ่งเป็นวันเดียวกันกับวันที่ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ติดประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง การเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว โดยไม่มีการเว้นระยะเวลาเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรในบ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ที่มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านทราบประกาศดังกล่าวล่วงหน้า เป็นเหตุให้ราษฎรบางส่วนในหมู่บ้านไม่อาจทราบประกาศ จึงไม่อาจที่จะเสนอชื่อ หรือคัดค้านการเสนอชื่อราษฎรเพื่อเป็นตัวแทนในการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจสอบได้ ทำให้การเสนอชื่อราษฎรเพื่อเป็นตัวแทนอาจจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม ในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามได้ รวมทั้งยังอาจจะเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้สมัครรับเลือกเป็นใหญ่บ้านอีกด้วย นอกจากนี้ ตามบันทึกถ้อยคำ เรื่อง ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ของนางคุณ เหมียงสันเทียะ นายบุญถม โครักษา นางสาวมนัสวี พงษ์สระพัง นางบุญรุ เหี้ยมี นางสีนวน เรืองฤทธิ์ นางบุญโฮม เฉลิมแสน นางรวงทอง ผาสุก นายอนุชา ผาสุก นายหนู สิประทุม นางประทุมพร นางจอมเทียน นางมะลิ ประทุมวงศ์ นายมานิต ดิลกลาก นางเตียงคำ ปานวิเศษ และนายประดิษฐ์ พงษ์สระพัง ซึ่งเป็นพยานแวดล้อมได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการตรวจสอบในทำนองว่า ผู้ฟ้องคดีได้มาพักอาศัยอยู่ที่บ้านสระพัง หมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง ซึ่งเป็นบ้านบุตรสาวของผู้ฟ้องคดีโดยประกอบอาชีพและมีกิจการโรงสี บิมน้ำมัน ชายของ เลียงหมู นั้นไม่เป็นความจริง เพราะผู้ฟ้องคดีเพียงแค่มาร่วมช่วยนางจินดาดูแลกิจการบิมน้ำมันและโรงเลียงหมู เป็นครั้งคราวเท่านั้น ในปัจจุบันนางจินดาได้เลิกกิจการบิมน้ำมันและโรงเลียงหมูตั้ง กล่าวโดยปล่อยให้ร้างเป็นเวลา ๓ ถึง ๔ ปีแล้ว อีกทั้งบันทึกถ้อยคำของพยานบุคคลดังกล่าวนั้นได้จัดทำขึ้นฝ่ายเดียว โดยที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เข้าร่วมในการรับฟังหรือรับรู้ในการให้ถ้อยคำเช่นนั้น และไม่มีโอกาสโต้แย้งหรือคัดค้านใดๆ ดังนั้น หากจะรับฟังพยานเอกสารดังกล่าวเพื่อวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำติดต่อกันมาน้อยกว่าสองปี ย่อมทำให้การรับฟัง

/ข้อเท็จจริง...

ข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนและไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีมีข้อสังเกตเกี่ยวกับพยานบุคคลที่ให้ถ้อยคำ คือ กรณีนางคุณเป็นมารดาของภรรยา นายดุสิต ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้อยู่บ้านหมู่ที่ ๙ นางคุณจึงมีส่วนได้เสียกับการให้ถ้อยคำดังกล่าวต่อคณะกรรมการตรวจสอบ เพราะหากผู้ฟ้องคดีถูกตัดสิทธิในการลงสมัคร ย่อมเป็นผลดีกับนายดุสิตในฐานะที่เป็นสามีของลูกสาวของนางคุณ ส่วนกรณีนายบุญถม นางสีนวน นางบุญโฮม นางประทุมพร และนางมะลิ ได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการตรวจสอบว่าผู้ฟ้องคดียังไปมาระหว่างบ้านที่ผู้ฟ้องคดีลงสมัครรับเลือกเป็นผู้อยู่บ้านกับบ้านของนางจินดาบุตรของผู้ฟ้องคดี ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดียังใช้ชีวิตประจำวันอยู่ที่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า และยังมีเจตนาโดยชัดแจ้งว่าจะย้ายภูมิลำเนาไปอยู่ที่บ้านของลูกสาวแต่อย่างใด ส่วนกรณีนางรวงทองและนายอนุชาซึ่งเป็นสามีภรรยา กัน แม้บุคคลทั้งสองจะมีบ้านอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง ก็ตาม แต่เนื่องจากบุคคลทั้งสองมีอาชีพรับจ้างทั่วไปโดยจะออกเดินทางไปทำงานที่อำเภอหรือจังหวัดอื่นเป็นเวลาหลายเดือนเมื่อหมดงาน จึงเดินทางกลับบ้าน และหากมีงาน ก็จะออกไปรับจ้างทำงานเป็นเวลาหลายเดือนเป็นเช่นนี้เรื่อยไป โดยไม่ค่อยได้อยู่บ้านหลังดังกล่าว และในช่วงที่บุคคลทั้งสองกลับมาอยู่บ้านแล้วเห็นผู้ฟ้องคดี ย่อมทำให้เข้าใจผิดและคิดว่า ผู้ฟ้องคดีมาใช้ชีวิตอยู่ประจำและย้ายภูมิลำเนามาอยู่ที่บ้านของนางจินดา ส่วนกรณีนายหนู แม้จะมีบ้านติดอยู่กับบ้านของนางจินดา ก็ตาม แต่เนื่องจากนายหนูมีอายุมากแล้วไม่สามารถที่จะเดินไปไหนมาไหนได้สะดวก ประกอบกับริ้วบ้านของนางจินดากับนายหนูมีกำแพงกันสูง จึงเป็นเรื่องยากที่จะทราบว่าผู้ฟ้องคดีใช้ชีวิตประจำวันอยู่ที่ใด เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ไปมาระหว่างบ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า กับบ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง ย่อมทำให้นายหนูเข้าใจคลาดเคลื่อนไปว่าผู้ฟ้องคดีพักอาศัยอยู่ที่บ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง ตลอดมา ส่วนกรณีนายมานิต นางเตียงคำ และนายประดิษฐ์ ในฐานะผู้ช่วยผู้อยู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสระพัง เป็นผู้อยู่บ้านและเป็นกำนัน ตามลำดับ เนื่องจากพยานดังกล่าวมีสถานที่ทำงานและบ้านพักอยู่ในชุมชน โดยอยู่ห่างจากบ้านบุตรของผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่นอกชุมชนมาก ย่อมไม่อาจทราบได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีถิ่นที่อยู่เป็นประจำที่ใดเป็นหลัก ระหว่างบ้านบุตรสาว หมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง หรือหมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า และไม่ได้ยืนยันว่า ผู้ฟ้องคดีมีถิ่นที่อยู่ประจำที่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง เพียงแค่เคยพบเห็นผู้ฟ้องคดีในหมู่บ้านเท่านั้น ซึ่งตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ประสงค์จะรับสมัครเลือกตั้งเป็นผู้อยู่บ้านว่า มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ และมีชื่อ

/อยู่ในทะเบียนบ้าน...

อยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือกตั้ง เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ย้ายทะเบียนบ้านเข้ามาอยู่ที่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า และอยู่อาศัยใช้ชีวิตประจำวันในบ้านหลังดังกล่าวเรื่อยมาจนถึงวันเปิดรับสมัครเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นเวลากว่า ๑๕ ปี ย่อมถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้เลือกบ้านเลขที่ ดังกล่าวเป็นภูมิลำเนาและถิ่นที่อยู่ประจำของผู้ฟ้องคดี ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีได้ไปพักอาศัยอยู่กับ นางจินดา บุตรสาวของผู้ฟ้องคดีเพียงครั้งคราว และยังเดินทางไปมาระหว่างบ้านของผู้ฟ้องคดี และบ้านของนางจินดา ซึ่งใช้เวลาเดินทางไม่ถึง ๑๕ นาที เพื่อดูแลบ้านในช่วงที่สามีของ นางจินดาไม่อยู่และช่วยดูแลผักสวนครัวที่นางจินดาปลูกไว้โดยไม่มีเจตนาขัดแย้งว่า ผู้ฟ้องคดีจะย้ายภูมิลำเนาเป็นการถาวรไปอยู่ที่บ้านในหมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง ดังจะเห็นได้จากการที่ ผู้ฟ้องคดียังเดินทางไปมาระหว่างบ้านของตนและบุตรสาว ซึ่งตามรายงานผลการตรวจสอบ คุณสมบัติฉบับลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ สรุปได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาและที่อยู่ตาม ทะเบียนบ้านอยู่ที่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า โดยผู้ฟ้องคดีได้เดินทางไปมาระหว่างบ้าน ของตนเองกับบ้านของนางจินดาบุตรสาวของผู้ฟ้องคดีที่บ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง เพื่อดูแล บุตรสาวและทรัพย์สินภายในบ้านในช่วงที่สามีของนางจินดาไม่อยู่ เมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่มีเจตนา โดยขัดแย้งที่จะย้ายถิ่นที่อยู่และภูมิลำเนา ย่อมถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดียังมีภูมิลำเนาและมีถิ่นที่อยู่ ประจำอยู่ที่บ้านในหมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ อันเป็นที่พักอาศัยที่ผู้ฟ้องคดี ได้แสดงเจตนาโดยชัดแจ้งให้เป็นภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดี ในการชี้แจงข้อกล่าวหาของผู้ฟ้องคดี ต่อคณะกรรมการตรวจสอบตามหนังสือลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีได้นำ พยานแวดล้อมที่รู้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาและถิ่นที่อยู่ประจำในบ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า เพื่อจะเข้าให้ถ้อยคำกับคณะกรรมการตรวจสอบหลายคน แต่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแย้งว่าให้นำพยานแวดล้อมให้ถ้อยคำได้เพียง ๕ คนเท่านั้น เป็นเหตุให้การรับฟังข้อมูลยังคงคลาดเคลื่อน ต่อความเป็นจริงอยู่มาก และการที่คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนา หรือมีถิ่นที่อยู่ประจำติดต่อกันมาแล้วน้อยกว่าสองปี เพราะเหตุที่ผู้ฟ้องคดีไปบ้านของบุตรสาว เพียงครั้งคราว และเข้าไปดูแลผักสวนครัวที่บุตรสาวปลูกไว้เป็นบางครั้ง ย่อมไม่เป็นธรรมและ เป็นการตัดสินสิทธิผู้ฟ้องคดีในการลงสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ส่วนการที่คณะกรรมการ ตรวจสอบแจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีอาจขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตาม มาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๖ กรณี

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีเคยถูกฟ้องเป็นคดีอาญาต่อศาลจังหวัดภูเก็ต ในข้อหาร่วมกันเล่นการพนันไพ่ผสมสิบ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า กระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานะความผิดเป็นเจ้าของหรือเจ้าสำนัก อันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่อย่างไร

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การเพิ่มเติมโดยขอถือเอาคำให้การเป็นคำให้การเพิ่มเติม

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นายดุสิต พันจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ๕ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๒ ตามคำสั่งอำเภอบ้านแท่น ที่ ๑๑๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ กรณีจึงถือได้ว่าตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า วางลงตั้งแต่วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๒ ตามมาตรา ๑๔ (๑ ทวิ) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้มีประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง การเลือกผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ โดยมีกำหนดให้มีการยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่วันที่ ๒๒ ถึงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ วันเลือกผู้ใหญ่บ้านในวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และกำหนดให้มีการประชุมราษฎรในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ เพื่อเสนอรายชื่อราษฎรเป็นตัวแทนให้ผู้ถูกฟ้องคดีคัดเลือกแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจสอบ จึงเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านภายในสามสิบวัน และกำหนดวันประชุมราษฎรในหมู่บ้านภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านนั้นวางลง ตามข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) (ข) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ประกอบกับไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งหรือคัดค้านรายชื่อราษฎรที่ได้รับการเสนอชื่อ เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจสอบเป็นหนังสือแต่อย่างไร ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดวันประชุมราษฎรในหมู่บ้านเพื่อเสนอรายชื่อราษฎรเป็นตัวแทนให้ผู้ถูกฟ้องคดีแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจสอบในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันเดียวกับวันที่ประกาศการเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้จึงฟังไม่ขึ้น มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ตามมาตรา ๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม

/โดยพระราชบัญญัติ...

โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และประกาศรับรองให้นายดุสิตเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ภูมิสำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ ตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หมายถึง ถิ่นที่อยู่อันบุคคลนั้นใช้เป็นสถานที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญประจำในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นบ้านที่พักอาศัยอยู่เป็นประจำในหมู่บ้านนั้นที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลทุกข์สุขของราษฎร และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้านนั้นในฐานะผู้ใหญ่บ้านได้ โดยบุคคลนั้นจะต้องเป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือกเป็นสำคัญ ซึ่งคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ย้ายชื่อเข้ามาอยู่ในบ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ บ้านสะเดา ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ตั้งแต่เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๓ และใช้บ้านหลังดังกล่าวเป็นที่พักอาศัยอยู่ร่วมกับนางบุญน้อย ภรรยาจนถึงปัจจุบัน กรณีจึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีมีภูมิสำเนาและถิ่นที่อยู่ประจำอยู่ที่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ บ้านสะเดา ตำบลบ้านเต่า ซึ่งเป็นภูมิสำเนาเดียวกันกับนางบุญน้อยภรรยาของผู้ฟ้องคดี ตั้งแต่เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๓ จนถึงปัจจุบันตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกับมาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ในทางพิจารณาคดี จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้ไปพักอาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นบ้านของนางจินดา บุตรสาวของผู้ฟ้องคดีเพื่อไปช่วยดูแลบ้านและกิจการต่าง ๆ ให้กับนางจินดาเป็นครั้งคราวก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการตรวจสอบเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และบันทึกถ้อยคำของพยานบุคคลซึ่งเป็นราษฎรตำบลสระพัง คือ นายประดิษฐ์ พงษ์สระพัง นางเตียงคำ ป่านวิเศษ นายมานิต ดิลกกลาก นางมะลิ ประทุมวงศ์ นายหนู สิประทุม นายอนุชา ผาสุก และนางรวงทอง ผาสุก ราษฎรหมู่ที่ ๑ นางประทุมพร นางจอมเทียน ราษฎรหมู่ที่ ๒ นางบุญโฮม เฉลิมแสน นางสีนวน เรืองฤทธิ์ นางบุญชู เขียมมี นางสาวนัสวี พงษ์สระพัง นายบุญถม โครักษา และนางคุณ เหมียงสันเทียะ ราษฎรหมู่ที่ ๙ ซึ่งให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ในระยะ ๕ ถึง ๗ ปี ที่ผ่านมา ผู้ฟ้องคดีไปประกอบอาชีพและใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๑ บ้านสระพัง ตำบลสระพัง ซึ่งเป็นบ้านพักของนางจินดาบุตรสาวของผู้ฟ้องคดี ส่วนผู้ฟ้องคดีและพยานบุคคลซึ่งเป็นราษฎรตำบลบ้านเต่า คือ นางเกียงคำ ชำนาญ นายเสกสรร พงษ์สระพัง นายหิรัญ พงษ์สระพัง นายอาคม พงษ์สระพัง และนายวิญญู คำภูเขียวราษฎรหมู่ที่ ๙ ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีมีภูมิสำเนาอยู่ที่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ บ้านสะเดา

/ตำบลบ้านเต่า...

ตำบลบ้านเต่า จริง ซึ่งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดๆ ยืนยันว่า ผู้ฟ้องคดีได้ย้ายไปพักอาศัยอยู่เป็นการถาวรหรือมีเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงภูมิลำเนาไปอยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๑ บ้านสระพัง ตำบลสระพัง แต่อย่างใด อีกทั้งเมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า บ้านทั้งสองหลังดังกล่าวมีระยะทางห่างกันเพียง ๓ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๑๕ นาที รวมทั้งได้ส่งภาพถ่ายกิจกรรมปั้มน้ำมันและโรงเลี้ยงหมูที่เลิกกิจการไปแล้วประมาณ ๓ ถึง ๔ ปี ผู้ถูกฟ้องคดีก็มิได้โต้แย้งหรือคัดค้านข้อเท็จจริง นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงยังไม่แน่ชัดว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาที่ปรากฏอย่างชัดแจ้งว่าจะย้ายที่อยู่หรือเปลี่ยนแปลงภูมิลำเนาไปอยู่บ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๑ บ้านสระพัง ตำบลสระพัง ซึ่งเป็นบ้านพักของนางจินดาบุตรสาวของผู้ฟ้องคดี แทนบ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ บ้านสะเดา ตำบลบ้านเต่า ซึ่งผู้ฟ้องคดีใช้เป็นที่พักอาศัยอยู่ร่วมกับนางบุญน้อยภรรยาจนถึงปัจจุบันตามนัยมาตรา ๔๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีจึงรับฟังข้อเท็จจริงได้เป็นยุติว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ณ บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือก และถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะสมัครรับเลือกเป็นผู้อยู่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๒ อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมการเล่นการพนันของผู้ฟ้องคดีตามคำฟ้องแล้ว เห็นว่า การเล่นการพนัน แม้จะเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีและผิดกฎหมาย แต่ก็เป็นเพียงพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ เพราะยังมีการเล่นการพนันโดยชอบด้วยกฎหมายหากได้รับอนุญาตจากทางราชการ ดังนั้น การเล่นการพนันจึงมิใช่สิ่งชั่วร้าย หากผู้เล่นมิได้เล่นอย่างทุ่ทุเท หรือเล่นเป็นอาชีพจนมีลักษณะหมกมุ่นในการพนัน หรือที่เข้าใจกันในสังคมว่าเป็นนักเลงการพนัน ประกอบกับข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จับกุมดำเนินคดีครั้งสุดท้ายในข้อหาร่วมกันเล่นการพนันไพ่ผสมสิบ พนันเอาทรัพย์สินกันโดยไม่ได้รับอนุญาตเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ และโดยที่การเล่นพนันไพ่นกเดี๋ยวนั้น จัดอยู่ในลำดับที่ ๒๑ ของบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งเจ้าพนักงานจักออกใบอนุญาตให้เล่นการพนันได้ ตามมาตรา ๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนี้ พฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีที่ถูกจับกุมในข้อหาดังกล่าวซึ่งเกินเวลาก่อนถึงวันสมัครรับเลือกเป็นผู้อยู่บ้านเกือบสองปี กรณีจึงยังไม่อาจถือได้ว่า ในขณะที่สมัคร

/รับเลือกเป็น...

รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม จนถึงขนาดที่จะถือได้ว่า เป็นผู้เสื่อมเสียในทางศีลธรรมและเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีผลทำให้การประกาศรับรองให้นายดุสิตเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ รวมทั้งการดำเนินการอื่นๆ ที่สืบเนื่องภายหลังจากนี้ทั้งหมดของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และประกาศรับรองให้นายดุสิต ชำนาญ เป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ทั้งนี้ โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีการออกประกาศดังกล่าว

ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองหมู่บ้าน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน จึงจำเป็นต้องมีภูมิสำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำในหมู่บ้าน โดยเจตนาารมณ์ของกฎหมาย ต้องการให้ผู้ที่จะเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องอยู่ประจำในหมู่บ้านเพื่อดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขราษฎร และเนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติซึ่งเป็นตัวแทนราษฎรมีสิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านและเป็นที่ยอมรับของราษฎรในหมู่บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๗ คน มีมติเป็นเอกฉันท์ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่ประจำในหมู่บ้าน ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงควรถือตามความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติ และคำว่าอยู่ประจำในหมู่บ้านน่าจะหมายถึงอยู่ในหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ ไปอยู่ที่อื่นได้บ้างเป็นครั้งคราว แต่ไม่ควรเกิน ๑๕ วัน ถ้าเกิน ๑๕ วัน ต้องแจ้งย้ายที่อยู่ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนด ส่วนการเล่นการพนัน

เป็นอบาหมุข...

เป็นอบายมุข เป็นข้อห้ามของศาสนาพุทธที่ผู้ฟ้องคดีนับถืออยู่และเป็นความผิดในทางอาญา ซึ่งการกระทำผิดกฎหมายอาญาหลายครั้ง ถือได้ว่ามีชื่อเสียงในทางอิทธิพลหรือเป็นผู้เสียชื่อเสียงในทางทุจริตและเสื่อมเสียในทางศีลธรรม ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่สมควรจะให้เป็นผู้ใหญ่บ้านดูแลปกครองหมู่บ้านได้ ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น โดยพิพากษาให้ยกคำฟ้องคดีนี้ด้วย

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า ตามมาตรา ๒๑ (๓) (ที่ถูกคือ ตามมาตรา ๑๒ (๓)) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ลงสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำและมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือก นั้น ซึ่งจะต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียังเดินทางไปมาเป็นประจำระหว่างบ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านแท่น (ที่ถูกคือ ตำบลบ้านเต่า) อันผู้ฟ้องคดีมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านดังกล่าว และได้พักอาศัยอยู่กินกับภรรยาประมาณ ๒๐ ปี กับบ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง ซึ่งมีระยะทางห่างกันเพียง ๓ กิโลเมตร และใช้เวลาเดินทางเพียง ๑๕ นาที แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้ฟ้องคดียังประสงค์ที่จะให้บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านแท่น (ที่ถูกคือ ตำบลบ้านเต่า) เป็นภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดี โดยไม่มีการแสดงออกโดยชัดแจ้งในการเปลี่ยนภูมิลำเนาแต่อย่างใด ดังนั้น จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านแท่น (ที่ถูกคือ ตำบลบ้านเต่า) อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ การที่ผู้ฟ้องคดีถูกจับในข้อหาเล่นการพนันไฮโลและไฟตสมลับ แม้จะเป็นความผิดอาญา แต่ก็เป็นความผิดเพียงเล็กน้อย ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เล่นการพนันเป็นอาชีพหรือติดการพนันจนเป็นหนี้สินพันตัว อีกทั้งคณะกรรมการตรวจสอบที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ก็มีได้มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ แสดงให้เห็นว่าการเล่นการพนันของผู้ฟ้องคดีไม่ถือว่าเป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือศีลธรรม ดังนั้น จะถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรมหาได้ไม่

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการ
เจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมาย
ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อนายดุสิต ชำนาญ พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา
หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ๕ ปี ตั้งแต่วันที่
๑๔ เมษายน ๒๕๕๒ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง การเลือกผู้ใหญ่บ้าน
ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ โดยมีกำหนดให้ยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่วันที่ ๒๒
ถึงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ วันเลือกผู้ใหญ่บ้านในวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒ พร้อมทั้ง
กำหนดให้มีการประชุมราษฎรในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ ตั้งแต่เวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา เป็นต้นไป
ณ ศาลาวัดสำเภา บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ รายละเอียดเกี่ยวกับการเลือก
คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือก สิทธิในการคัดค้านการเลือก
วิธีการเลือก การเพิ่มชื่อถอนชื่อจากบัญชีผู้มีสิทธิเลือก และให้ที่ประชุมเสนอชื่อราษฎรซึ่งมิใช่
ผู้ที่ประสงค์จะลงสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านจำนวนไม่เกิน ๗ คน เพื่อเป็นตัวแทนให้นายอำเภอ
คัดเลือกแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร
ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีและคณะได้ประชุมราษฎรมีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน และที่ประชุมได้มีมติเป็นเอกฉันท์
ได้เสนอรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านจำนวน ๗ คน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีคำสั่งที่ ๑๒๐/๒๕๕๒
ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของ
ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ซึ่งปรากฏว่า มีผู้สมัคร
รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านจำนวน ๒ คน คือ นายดุสิต ชำนาญ ได้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครเบอร์ ๑ และ
ผู้ฟ้องคดีได้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครเบอร์ ๒ ผู้ฟ้องคดีระบุในใบสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านว่า
มีภูมิลำเนาปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ บ้านสะเดา ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ
ซึ่งย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๓ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีประกาศอำเภอ
บ้านแท่น เรื่อง ประกาศรายชื่อผู้ยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒
ระบุว่า หากผู้ใดเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ยื่นใบสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ขาดคุณสมบัติ
หรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ให้ยื่นคำคัดค้านพร้อมเอกสาร
หรือพยานบุคคลต่อคณะกรรมการตรวจสอบภายใน ๕ วัน นับแต่วันปิดประกาศ ต่อมา
ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ คณะกรรมการตรวจสอบได้ประชุมเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของ

/ผู้สมัครรับเลือก...

ผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน และที่ประชุมได้มีมติให้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดี โดยกล่าวหาดังนี้ ๑. เป็นผู้มีภูมิสำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ อยู่ที่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ติดต่อกันมาแล้วน้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือก ซึ่งอาจเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ๒. เคยต้องหากดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ซึ่งอาจเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๘) และมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน โดยประธานกรรมการตรวจสอบได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปพบคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อชี้แจงข้อกล่าวหา และนำพยานหรือหลักฐานไปสืบแก้ข้อกล่าวหาในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ไปพบคณะกรรมการตรวจสอบและให้ถ้อยคำว่ามีภูมิสำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำที่บ้านสะเดา บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า เป็นเวลา ๓๐ ปีเศษ ติดต่อกันมาโดยตลอด และมีนางบุญน้อย โสภบัณฑิต ภรรยาของผู้ฟ้องคดีอาศัยอยู่ด้วย ผู้ฟ้องคดีได้ไปร่วมงานหรือกิจกรรมของหมู่บ้านสะเดาเป็นบางครั้ง ในบางครั้งผู้ฟ้องคดีไปพักอาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง ซึ่งเป็นบ้านของนางจินดา แซ่จัน บุตรสาวของผู้ฟ้องคดี โดยอยู่เป็นเพื่อนบุตรสาวเพื่อดูแลความปลอดภัยของครอบครัวนางจินดา เนื่องจากสามีของนางจินดาไปทำงานที่ประเทศเกาหลี แต่ในระยะ ๓ เดือนที่ผ่านมา ผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่อาศัยที่บ้านเลขที่ ๑๘๒ ดังกล่าว เนื่องจากนางจินดาได้ไปรับราชการเป็นครูอัตราจ้างอยู่ที่โรงเรียนท่ามะไฟหวาน จังหวัดชัยภูมิ และอาศัยอยู่ที่บ้านพักของโรงเรียน คณะกรรมการตรวจสอบได้รายงานผลการตรวจสอบคุณสมบัติต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่าผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ จึงได้มีประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ระบุว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๓) ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ร้องขอความเป็นธรรมต่อปลัดจังหวัดชัยภูมิ และหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ อุตธรณ์คำวินิจฉัยต่อผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้หนังสือด่วนที่สุด ที่ ชย ๑๐๑๗/๑๐๘๖ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปพบเพื่อ

ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ยื่นหนังสืออุทธรณ์จริงหรือไม่ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปพบผู้ถูกฟ้องคดี หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๒ ขอทราบความคืบหน้าต่อผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีคำสั่งที่ ๒๗๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๒ และคำสั่งที่ ๒๘๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมแล้วมีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีมติว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติการสมัครรับเลือกเป็นผู้นำหมู่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๒ แล้วได้รายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขย ๑๐๑๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบมติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้นำหมู่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๒ และการประกาศรับรองให้นายดุสิต ชำนาญ เป็นผู้นำบ้าน คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้นำหมู่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และประกาศรับรองให้นายดุสิต ชำนาญ เป็นผู้นำบ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ทั้งนี้ โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีการออกประกาศดังกล่าว

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้นำหมู่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๒ และประกาศรับรองให้นายดุสิต ชำนาญ เป็นผู้นำบ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ

/ลักษณะปกครอง...

ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๔๕๒ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๔๕๒ บัญญัติว่า ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้... (๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำและมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือกและเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน... (๘) ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริตหรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม ซึ่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๔๓๔ มาตรา ๒๔ บัญญัติว่า ผู้ใดมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใด ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นอยู่และมีภูมิลำเนาอยู่ ณ ที่นั้น ประกอบกับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๗ บัญญัติว่า ภูมิลำเนาของบุคคลธรรมดา ได้แก่ถิ่นอันบุคคลนั้นมีสถานที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญ มาตรา ๔๑ บัญญัติว่า ภูมิลำเนาย่อมเปลี่ยนไปด้วยการย้ายถิ่นที่อยู่ พร้อมด้วยเจตนาปรากฏชัดแจ้งว่าจะเปลี่ยนภูมิลำเนา และมาตรา ๔๓ บัญญัติว่า ภูมิลำเนาของสามีและภริยา ได้แก่ถิ่นที่อยู่ซึ่งสามีและภริยาอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา เว้นแต่สามีหรือภริยาได้แสดงเจตนาให้ปรากฏว่ามีภูมิลำเนาแยกต่างหากจากกัน จากบทบัญญัติดังกล่าว ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๔๕๒ สามประการประกอบกันคือ มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำอันบุคคลนั้นใช้เป็นสถานที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญในการดำรงชีวิต มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือก และเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน ดังนั้น ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ จึงหมายถึงถิ่นที่อยู่อันบุคคลนั้นใช้เป็นสถานที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญประจำในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นบ้านที่พักอาศัยอยู่เป็นประจำในหมู่บ้านนั้นที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลทุกข์สุขของราษฎร และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้านนั้นในฐานะผู้ใหญ่บ้านได้ โดยบุคคลนั้นจะต้องเป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือกเป็นสำคัญ ซึ่งคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ย้ายชื่อเข้ามาอยู่ในบ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ บ้านสะเดา ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ตั้งแต่เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม

๒๕๓๓ และใช้บ้านหลังดังกล่าวเป็นที่พักอาศัยอยู่ร่วมกับนางบุญน้อยภรรยาจนถึงปัจจุบัน กรณีจึงต้องถือว่า ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาและถิ่นที่อยู่ประจำอยู่ที่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลสะเดา ตำบลบ้านเต่า ซึ่งเป็นภูมิลำเนาเดียวกันกับนางบุญน้อยภรรยาของผู้ฟ้องคดี ตั้งแต่เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๓ จนถึงปัจจุบัน ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกับมาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้ไปพักอาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นบ้านของนางจินดาบุตรสาวของผู้ฟ้องคดีเพื่อไปช่วยดูแลบ้านและกิจการต่างๆ ให้กับนางจินดาเป็นครั้งคราวก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการตรวจสอบเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และบันทึกถ้อยคำของพยานบุคคลซึ่งเป็นราษฎรตำบลสระพัง คือ นายประดิษฐ์ พงษ์สระพัง นางเตียงคำ ปานวิเศษ นายมานิต ดิลกภัก นางมะลิ ประทุมวงศ์ นายหนู สีประทุม นายอนุชา ผาสุก และนางรวงทอง ผาสุก ราษฎรหมู่ที่ ๑ นางประทุมพร นางจอมเทียน ราษฎรหมู่ที่ ๒ นางบุญโฮม เฉลิมแสน นางสีนวน เรืองฤทธิ์ นางบุญชู เทียมมี นางสาวมณีสวี พงษ์สระพัง นายบุญถม ไครักษา และนางคุณ เหมียงสันเทียะ ราษฎรหมู่ที่ ๙ ซึ่งให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ในระยะ ๕ ถึง ๗ ปี ที่ผ่านมา ผู้ฟ้องคดีไปประกอบอาชีพ และใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๑ บ้านสระพัง ตำบลสระพัง ซึ่งเป็นบ้านพักของนางจินดาบุตรสาวของผู้ฟ้องคดี ส่วนผู้ฟ้องคดีและพยานบุคคลซึ่งเป็นราษฎรตำบลบ้านเต่า คือ นางเกียงคำ ชำนาญ นายเสกสรร พงษ์สระพัง นายหิรัญ พงษ์สระพัง นายอาคม พงษ์สระพัง และนายวิญญู คำภูเขียว ราษฎรหมู่ที่ ๙ ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลสะเดา ตำบลบ้านเต่า จริง ซึ่งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดๆ ยืนยันว่า ผู้ฟ้องคดีได้ย้ายไปพักอาศัยอยู่เป็นการถาวรหรือมีเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงภูมิลำเนาไปอยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๑ บ้านสระพัง ตำบลสระพัง แต่อย่างใด อีกทั้งเมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า บ้านทั้งสองหลังดังกล่าวมีระยะทางห่างกันเพียง ๓ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๑๕ นาที ผู้ถูกฟ้องคดีก็มีได้โต้แย้งหรือคัดค้านข้อเท็จจริง นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงยังไม่แน่ชัดว่า ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาที่ปรากฏอย่างชัดแจ้งว่าจะย้ายที่อยู่หรือเปลี่ยนแปลงภูมิลำเนาไปอยู่บ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ที่ ๑ บ้านสระพัง ตำบลสระพัง ซึ่งเป็นบ้านพักของนางจินดาบุตรสาวของผู้ฟ้องคดีแทนบ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลสะเดา ตำบลบ้านเต่า ซึ่งผู้ฟ้องคดีใช้เป็นที่พักอาศัยอยู่ร่วมกับนางบุญน้อยภรรยาจนถึงปัจจุบัน ตามนัยมาตรา ๔๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีจึงรับฟังข้อเท็จจริงได้เป็นยุติว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ

/และมีชื่อ...

และมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ที่บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลิก และถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติซึ่งเป็นตัวแทนราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านและเป็นที่ยอมรับของราษฎรในหมู่บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๗ คน มีมติเป็นเอกฉันท์ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่ประจำในหมู่บ้าน ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงควรถือตามความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติ และคำว่าอยู่ประจำในหมู่บ้านน่าจะหมายถึงอยู่ในหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ ไปอยู่ที่อื่นได้บ้างเป็นครั้งคราว แต่ไม่ควรเกิน ๑๕ วัน ถ้าเกิน ๑๕ วัน ต้องแจ้งย้ายที่อยู่ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนด นั้น จึงฟังไม่ขึ้น

สำหรับประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างในอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม ตามมาตรา ๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น เห็นว่า คณะกรรมการตรวจสอบและผู้ถูกฟ้องคดีมิได้นำมาใช้เป็นเหตุผลในการมีคำสั่งตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด โดยในประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ระบุเหตุผลที่ให้ผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติข้างต้นเท่านั้น ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอาจกล่าวอ้างข้อกล่าวหาดังกล่าว ซึ่งมีได้ให้เหตุผลไว้ในประกาศข้างต้นมาตัดสิทธิผู้ฟ้องคดี อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีในประเด็นนี้ จึงไม่อาจรับฟังได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีประกาศอำเภอบ้านแท่น ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่รับรองให้นายดุสิต ชำนาญ เป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และการดำเนินการอื่นๆ ที่สืบเนื่องภายหลังจากที่มีประกาศดังกล่าวทั้งหมดของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ที่ศาลปกครองชั้นต้น

พิพากษาให้เพิกถอนประกาศอำเภอบ้านแท่น เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และประกาศรับรองให้นายดุสิต ชำนาญ เป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านสะเดา หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ทั้งนี้ โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีการออกประกาศดังกล่าว นั้น ศาลปกครองสูงสุด เห็นพ้องด้วยในผล

พิพากษายืน

นายนพดล เสงเจริญ

ตุลาการเจ้าของสำนวนและ

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการองค์คณะ

นายชาญชัย แสวงศักดิ์

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

รองประธานศาลปกครองสูงสุด

นายสมรรถชัย วิชาลาภรณ์

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายประวิตร บุญเทียม

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายสมชาย เอ็มโอช

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายสุเมธ เตียวอิศเรศ